

Een nieuw kader voor het inschrijvingsrecht in basis- en secundair onderwijs

*Advies over de conceptnota's met de basisprincipes
van het inschrijvingsrecht en een operationeel plan
voor de invoering ervan in basis- en secundair
onderwijs*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op eigen initiatief

Uitgebracht door de Algemene Raad op 25 oktober 2018 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen op 25 september 2018, 10 oktober 2018 en 16 oktober 2018, onder voorzitterschap van Kaat Delrue

Werden geconsulteerd: de Raad Basisonderwijs van 10 oktober 2018, de Raad Secundair Onderwijs van 11 oktober 2018

Dossierbeheerder: Marleen Colpin

INHOUD

1	UITGANGSPUNTEN	2
2	STAPPEN VOORUIT	2
2.1	STAPPEN VOORUIT VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS	2
2.1.1	Gedaan met kamperen en dubbele inschrijvingen	2
2.1.2	Compromis over dubbele contingentering	2
2.1.3	Onderzoek naar voorrang Nederlands in Vlaamse Rand	3
2.2	STAPPEN VOORUIT VOOR BASISONDERWIJS	3
2.3	STAPPEN VOORUIT VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS	4
3	BLIJVENDE EN NIEUWE KNELPUNTEN	5
3.1	KNELPUNTEN VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS	5
3.1.1	Capaciteitsprobleem blijven aanpakken	5
3.1.2	Hoogdringendheid huidig schooljaar	6
3.1.3	Digitaal aanmeldingssysteem	6
3.1.4	Nood aan zicht op aantal scholen	6
3.1.5	Nood aan ondersteuning voor scholen	6
3.1.6	Nood aan informatie en ondersteuning van ouders en leerlingen	7
3.1.7	Ventielprocedure verscherpen	7
3.1.8	Waarom verhoging voorrang Nederlands in Brussel?	8
3.1.9	Bezorgdheid over buitengewoon onderwijs	8
3.1.10	Bezorgdheid over inschrijving in geval van vechtscheiding	8
3.2	KNELPUNTEN VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS	8
3.2.1	Aanmelden voor een structuuronderdeel moet mogelijk blijven	8
3.2.2	Vroeger starten met inschrijven	9
3.2.3	Voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen inzetten voor sociale mix	9
3.2.4	Vragen bij wijziging samenstelling lokale overlegplatforms	9

Dit is een advies op eigen initiatief over het nieuwe kader voor het inschrijvingsrecht, door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 14 september 2018 in de vorm van twee conceptnota's: een met de basisprincipes en een met een operationeel plan voor de invoering. De Vlor kiest ervoor om niet te wachten op de decretale vertaling om zijn advies te formuleren.

1 Uitgangspunten

De Vlor adviseert de conceptnota's vanuit de uitgangspunten over inschrijvingsrecht van de Beleidsnota Onderwijs 2014-2019, die niet als dusdanig overgenomen zijn in de conceptnota's:

- Maximale keuzevrijheid van de ouders (het recht van alle leerlingen op inschrijving in de school of vestigingsplaats gekozen door henzelf en/of hun ouders);
- Optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen;
- Vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie;
- Bijkomend voor Brussel: de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen van Nederlandstaligen en het behoud van het Nederlandstalig karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs.

2 Stappen vooruit

Het nieuwe kader komt tegemoet aan heel wat bedenkingen bij de huidige regelgeving. De Vlor is tevreden dat verschillende pijnpunten weggewerkt worden.

2.1 Stappen vooruit voor basis- en secundair onderwijs

2.1.1 Gedaan met kamperen en dubbele inschrijvingen

Kamperen aan schoolpoorten wordt uitgesloten en vervangen door digitale aanmelding voor scholen die leerlingen willen kunnen weigeren op basis van capaciteit. Maar daarmee is het probleem van capaciteit niet opgelost. Het wachten voor ouders en leerlingen om zich te kunnen inschrijven in hun voorkeurschool, zal voortaan in een digitale omgeving plaatsvinden. Zij zijn overgeleverd aan criteria zoals afstand tot de school (basisonderwijs) of toeval (secundair onderwijs), en dat kan voor een aantal van hen drastische gevolgen hebben. De nieuwe regeling heeft wel het voordeel dat de vrije plaatsen op objectieve wijze verdeeld worden.

Ook dubbel inschrijven wordt onmogelijk. Dat is positief, want heel wat planlast voor scholen en onzekerheid voor ouders en leerlingen wordt daardoor vermeden.

2.1.2 Compromis over dubbele contingentering

Om die stappen vooruit te kunnen zetten, was een compromis nodig over een aspect waarover onder alle betrokken actoren een langdurige en moeilijk op te lossen onenigheid bestaat: de wijze waarop scholen samen met hun lokale partners kunnen streven naar een betere sociale mix in scholen. Het compromis bestaat erin dat het systeem van de dubbele contingentering enkel behouden blijft voor basisscholen die met aanmelding werken, terwijl voor het secundair onderwijs een alternatieve regeling werd uitgewerkt. Secundaire scholen krijgen de mogelijkheid om tot maximaal 20% van de capaciteit voor te behouden voor 'ondervetegenwoordigde groepen', door de school of het LOP zelf te definiëren.

De Vlor blijft voorstander van sociale mix en ziet dit ook als een wezenlijke doelstelling van het inschrijvingsbeleid.

De meeste leden van de Vlor scharen zich achter het compromis in de mate dat het helpt om de genoemde stappen vooruit effectief te realiseren. Welke concrete regeling men ook hanteert, de eerste en belangrijkste uitdaging in het realiseren van sociale mix in scholen bestaat er voor de betrokken scholen en hun lokale partners in, ouders en leerlingen ervan te overtuigen hun blikveld te verruimen in hun schoolkeuzeproces. Gezamenlijke inspanningen op lokaal niveau zijn daarvoor onontbeerlijk, evenals een gedegen ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid. Dat alles moet ook goed gemonitord worden, zowel binnen als buiten LOP-gebieden.

De andere leden zijn verdeeld over twee standpunten:

GO!, VCOV, GO! Ouders, ACOD, de directeurs van het officieel onderwijs en de SERV betreuren dat de verplichte dubbele contingentering voor secundair onderwijs geschrapt wordt. Op die manier wordt sociale mix niet meer bevorderd, want er komt geen volwaardig alternatief voor in de plaats. De ordening op toeval zal niet automatisch tot een mix van leerlingen met verschillende achtergronden leiden, integendeel, meer segregatie is een reële mogelijkheid. De maatregel moet dan ook goed gemonitord worden. De 20%-regel is dan weer te vrijblijvend. Een gelijkaardige maatregel bestond al in de periode 2005-2012 en weinig scholen maakten er gebruik van. Niets doet veronderstellen dat zij er nu wel voor zullen kiezen. Ze zijn bovendien ook niet verplicht om de ondervertegenwoordigde groep te definiëren op basis van gelijke-kansenindicatoren.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de directeurs van het vrij onderwijs vinden dat de keuze in het basisonderwijs, zoals in het secundair onderwijs, op het lokale niveau genomen moeten kunnen worden (subsidiariteitsbeginsel). Voor de dubbele contingentering in het basisonderwijs pleiten ze ervoor dat het lokale niveau ook andere indicatoren kan aanduiden dan de huidige.

2.1.3 Onderzoek naar voorrang Nederlands in Vlaamse Rand

Het is positief dat de Vlaamse Regering juridisch laat onderzoeken hoe in de Vlaamse Rand rond Brussel de voorrang gerealiseerd kan worden voor een minimaal percentage leerlingen met minstens één Nederlandstalige ouder.

2.2 Stappen vooruit voor basisonderwijs

Het is goed dat scholen die geen leerlingen weigeren, de regelgeving en dus ook de planlast sterk vereenvoudigd zien.

Alle scholen die digitaal aanmelden, moeten dezelfde tijdslijn respecteren. Scholen zonder capaciteitsproblemen daarentegen moeten dat niet en kunnen dus in principe gedurende het hele voorafgaande schooljaar inschrijven.

De Vlor vindt het positief dat tijdslijnen afgestemd worden: het creëert duidelijkheid voor ouders en organisaties die ondersteuning bieden. De raad maakt een onderscheid tussen:

- scholen in capaciteitsgebieden: daar is een gemeenschappelijke tijdslijn noodzakelijk;
- scholen die grenzen aan capaciteitsgebieden: het is wenselijk dat zij afspraken maken over een tijdslijn die afgestemd is op het aangrenzende capaciteitsgebied;
- scholen in regio's waar er geen capaciteitsprobleem is: zij moeten gestimuleerd worden om overleg te plegen en afspraken te maken over een gezamenlijke startdatum van de inschrijvingen.

De tijdslijn voor aanmeldende scholen maakt een onderscheid tussen een periode voor 'verzilveren tickets' en een periode voor 'inschrijven voor de resterende vrije plaatsen'. Dat is een positief punt. Het maakt het inschrijven voor de betrokken scholen organisatorisch makkelijker en voorkomt dat ze leerlingen zonder een ticket voor inschrijving eerst op de wachtlijst moeten zetten en de ouders nadien nog eens moeten contacteren als er alsnog een plaats vrijkomt. Minder planlast dus.

De tijdslijn vermeldt geen 'opvisperiode' meer voor leerlingen op de wachtlijst (zonder ticket). Scholen die met aanmelden werken, moeten dan wel aangespoord worden om proactief te communiceren ten aanzien van ouders met een nog niet verzilverd ticket voor hun kind, zodat ouders niet uit onwetendheid vergeten hun ticket te verzilveren. Dat moet in het draaiboek komen dat de scholen aangeboden krijgen.

2.3 Stappen vooruit voor secundair onderwijs

Dat er een verplichte centrale tijdslijn komt voor alle scholen, is positief. Op die manier worden dubbele inschrijvingen vermeden, en de kans op strategische keuzes van ouders en concurrentie tussen scholen verminderd.

Een uniform strategieneutraal ordenings- en toewijzingskader dat toewijzing aan de school van hoogst mogelijke voorkeur optimaliseert, is ook een hele stap vooruit. Het algoritme mag geen speculatief gedrag toelaten. Het moet transparant zijn, maar mag ook niet voorbijgaan aan de complexiteit van de zaak.

De voorrangregeling van 15% in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel voor leerlingen die Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd, juicht de Vlor op zich toe. Het gaat echter te ver om daar de voorwaarde 'minstens negen jaar' aan te koppelen. De raad vraagt dat deze voorrang ook geldt voor

- leerlingen die zeven jaar Nederlandstalig basisonderwijs gevolgd hebben. De nadruk werd immers altijd gelegd op voldoende aanwezigheid vanaf de derde kleuterklas; en
- leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs die om welke reden dan ook een ander traject gelopen hebben, zoals nieuwkomers of leerlingen die versneld het basisonderwijs doorlopen.

De campusvoorrang bij overgang van basis- naar secundair onderwijs wordt volledig afgeschaft. In de realiteit konden nog heel weinig scholen dit waarmaken als gevolg van de stringente regelgeving. Buiten LOP-gebied was dit sowieso al onmogelijk. De volledige afschaffing is een goede zaak. Campusvoorrang voor een bepaalde groep leerlingen beknot de kansen van andere leerlingen die pas op 12-jarige leeftijd voor dezelfde school willen kiezen. Het zorgt voor

strategisch gedrag van ouders, met impact op de basisscholen in de buurt die niet op dezelfde campus als de secundaire school gelegen zijn.¹

3 Blijvende en nieuwe knelpunten

3.1 Knelpunten voor basis- en secundair onderwijs

3.1.1 Capaciteitsprobleem blijven aanpakken

De keuzevrijheid van ouders en leerlingen maximaliseren, het basisprincipe van het inschrijvingsrecht, komt in vele regio's in het gedrang doordat er simpelweg te weinig plaats is in de scholen voor alle leerlingen. Voor de Vlor gaat het daarbij zowel om de grondwettelijk gegarandeerde vrije keuze, als om de keuze van ouders en leerlingen voor de school van hun voorkeur.

De vrije keuze waar de grondwet naar verwijst, is in eerste instantie de keuze tussen officieel en vrij onderwijs en het vrij onderwijs opgedeeld per erkende levensbeschouwing. Door de rechtspraak kunnen we er niet meer omheen dat daarnaast (op dit niveau) de scholen die gebaseerd zijn op bijzondere pedagogische en onderwijskundige opvattingen moeten geplaats worden. Voor de beperkt aanwezige onderwijsprojecten, in een zeer beperkt aantal gevallen als vrije keuze school opgericht, doet zich een specifiek probleem voor waar dit inschrijvingskader nog geen oplossingen voor aanreikt. De algemeen gebruikte mechanismen (afstand, algoritmen enz.) gaan immers uit van een ruime aanwezigheid van scholen van alle onderwijsprojecten, met voor elke ouder in elke regio meerdere valabele opties. Dat is niet altijd het geval. Scholen zijn soms uniek in de regio. Het inschrijvingssysteem bemoeilijkt dus de keuze van ouders voor deze beperkt aanwezige onderwijsprojecten.

Een capaciteitsproblematiek kan niet geregeld worden in een inschrijvingsdecreet. De Vlor benadrukt wel dat naast een regeling rond inschrijven blijvende aandacht en middelen moeten gaan naar de aanpak van de capaciteitsproblematiek.

De Vlor maakt wel een onderscheid tussen structurele capaciteitsproblemen op niveau van een stad of regio, en een capaciteitsprobleem op het niveau van een school die een grotere aantrekkingskracht heeft in een regio waar globaal genomen voldoende plaats is voor alle leerlingen. Voor dat laatste zijn er andere maatregelen nodig dan voor een structureel tekort aan plaatsen. Denk aan toeleiden van ouders naar minder voor de hand liggende schoolkeuzes en scholen sensibiliseren en ondersteunen om aan hun imago te werken.

¹ OKO formuleert hierbij een minderheidsstandpunt: 'Campusvoorrang zou in bepaalde uitzonderlijke gevallen mogelijk moeten zijn om, zij het gedeeltelijk, een oplossing aan te reiken voor de ouders die kiezen voor scholen die beperkt aanwezig zijn in de regio en die werken vanuit bijzondere pedagogische en onderwijskundige opvattingen. Een aanpassing van de huidige regelgeving, enerzijds door versoepeling, anderzijds door duidelijke regels, zou het mogelijk moeten maken dat leerlingen die in het basisonderwijs kozen voor een dergelijke school hun schoolloopbaan kunnen continueren in de secundaire school met datzelfde onderwijsproject op diezelfde campus.'

3.1.2 Hoogdringendheid huidig schooljaar

De nieuwe regeling geldt al voor het huidige schooljaar. De Vlor vreest dat ze niet tot volle ontplooiing kan komen binnen de voorziene tijdspanne. Hij ervaart ook een vacuüm in het beleid omdat de huidige regelgeving nu nog geldt en zich in het veld al vertaalt naar operationalisering voor de inschrijvingen voor 2019-2020.

De overheid moet dan ook dringend communiceren over het statuut van de regelgeving (huidige en toekomstige), de operationalisering van de nieuwe regelgeving en de ondersteuning (informatie, financieel, technisch, ...) die scholen daarbij kunnen krijgen. Alle actoren (LOP's, onderwijsverstrekkers, lokale besturen, schoolbesturen en schoolteams, scholieren en ouders en de verenigingen die hen vertegenwoordigen) zijn bereid om hun verantwoordelijkheid op te nemen, maar vandaag zijn er nog te veel onduidelijkheden om al te beginnen plannen.

De Vlor vraagt niet dat de nieuwe regeling wordt uitgesteld, wel om 2018-2019 als een overgangsjaar te beschouwen, zowel voor nieuwe als voor reeds aanmeldende scholen. In zo'n overgangsjaar moeten de bepalingen van het nieuwe kader om kamperen en dubbele inschrijvingen te vermijden, al toegepast worden. Er moet vooral ingezet worden op sensibilisering van scholen die nog niet met aanmelden werken en op faciliteren van werken met een aanmeldingssysteem. Reeds aanmeldende scholen, al dan niet in een LOP-gebied, zouden dit jaar kunnen verder werken met hun bestaande systeem en een aangepaste tijdslijn, en zich voorbereiden op de nieuwe regelgeving.

3.1.3 Digitaal aanmeldingssysteem

De Vlor betreurt dat er niet gekozen is voor een Vlaanderenbreed centraal systeem met mogelijkheid op lokale keuzes.

Voor de digitale aanmelding moeten alle scholen kunnen gebruikmaken van een systeem dat de overheid financiert, aanbiedt en onderhoudt. De last noch de kost daarvoor mag bij individuele scholen, schoolbesturen of onderwijsverstrekkers liggen. De overheid moet hiervoor bijkomende financiële middelen voorzien.

3.1.4 Nood aan zicht op aantal scholen

Onderwijsverstrekkers schatten in dat veel meer scholen dan tot nu toe, en vooral een heel aantal individuele scholen, zullen gaan werken met een aanmeldingssysteem. Zij willen deze scholen dringend informeren en begeleiden, maar hebben er geen zicht op om welke scholen het gaat. Ze zouden hiervoor van het Agentschap voor Onderwijsdiensten op zijn minst de gegevens moeten kunnen krijgen van scholen die de voorbije jaren leerlingen geweigerd hebben. Of AgODi moet zelf zo snel mogelijk die scholen attenderen op de nieuwe regelgeving.

3.1.5 Nood aan ondersteuning voor scholen

Het operationeel plan vermeldt enkel dat basisscholen ondersteuning krijgen bij de invoering van de nieuwe regels. Het lijkt erop dat de ondersteuning vooral betrekking zal hebben op de aanvraagprocedure voor aanmelden. Het is positief dat daarvoor een standaarddossier en een draaiboek voorzien wordt. Maar er is ook ondersteuning nodig op vlak van het tijdspad, het financiële plaatje, communicatie naar ouders, enzovoort. En die noden gelden natuurlijk evenzeer voor het secundair onderwijs.

3.1.6 Nood aan informatie en ondersteuning van ouders en leerlingen

Alle ouders moeten geïnformeerd worden over het nieuwe systeem, met bijzondere aandacht voor kwetsbare ouders, anderstalige ouders en ouders van instappers. Ouders met een beperkte toegang tot onlinesystemen of met een beperkte vaardigheid in het gebruik ervan, moeten een beroep kunnen doen op laagdrempelige ondersteuning. Ouders die aan de rand van een stad wonen, moeten goed geïnformeerd worden over mobiliteitsopties als zij voor bepaalde scholen kiezen. Dat soort ondersteuning bieden lokale verenigingen en besturen, LOP's en scholen vandaag al, maar het zorgt voor een zware extra taakbelasting. Die nog opdrijven, is geen optie als er geen middelen of externe ondersteuning tegenover staan.

Om schoolkeuzeprocessen die sociale mix ondersteunen te bevorderen, moeten alle ouders breed geïnformeerd worden over het volledige aanbod aan scholen waaruit zij en hun kind kunnen kiezen. Nu maken ouders hun keuze al te vaak op basis van gekleurde percepties of een te beperkte kennis van de scholen in de regio. Maar een schoolkeuze kan pas echt vrij zijn als ze op goed geïnformeerde wijze gebeurt en alle reële opties in het keuzeproces betreft. Daartoe zijn informatie-, sensibiliserings- en toelidingscampagnes voor ouders en leerlingen nodig. Lokale organisaties kunnen die organiseren in samenwerking met scholen, zowel voor een kansarm als voor een kansrijk publiek, maar daarvoor zijn middelen nodig. Bijkomend moeten scholen gesensibiliseerd worden om bestaande drempels te slopen en geen nieuwe op te werpen, bedoeld of onbedoeld, die ouders kunnen ontmoedigen om in te schrijven. Gerichte ondersteuning van scholen die hun imago willen verbeteren, is ook aangewezen.

3.1.7 Ventielprocedure verscherpen

Voor scholen die niet met aanmelden werken, maar zich uit 'overmacht' toch genoodzaakt zien leerlingen te weigeren, is een 'ventielprocedure' bij de Commissie Leerlingenrechten (CLR) voorzien. Die moet oordelen of er overmacht in het spel is. De commissie heeft enkel adviesbevoegdheid. De Vlor vraagt om de rol en de bevoegdheden van de commissie grondig te evalueren en te verscherpen, zodat die duidelijk zijn voor onderwijsverstrekkers, ouders en leerlingen en de rechtszekerheid van alle betrokkenen beschermd is.

De Vlor adviseert dat:

- de CLR de ventielprocedure strikt hanteert en duidelijke criteria bepaalt;
- de school die zonder aanmelden wil weigeren, verplicht de stap naar de commissie moet zetten (eerste manier) en de last niet bij de ouders kan leggen;
- ouders het recht behouden om bij een volgens hen onterechte weigering een klacht bij de CLR neer te leggen en daarvoor een beroep kunnen doen op ondersteuning;
- de rechten van alle betrokkenen gegarandeerd worden;
- scholen gefaciliteerd worden bij de overgang naar digitaal aanmelden, zodat zij niet het risico lopen zich op de ventielprocedure te moeten beroepen. Zij moeten bijvoorbeeld altijd toegang hebben tot geboortestatistieken. De overheid moet gemeenten daarover aanspreken.

3.1.8 Waaron verhoging voorrang Nederlands in Brussel?

De realiteit leert dat nu al heel weinig vestigingsplaatsen 55% voorrang voor leerlingen van wie minstens een ouder het Nederlands voldoende machtig is, kunnen realiseren. Er zijn grote verschillen tussen Nederlandstalige scholen wat betreft het percentage Nederlandstalige leerlingen. Een verhoging van het percentage zou de verschillen tussen Nederlandstalige scholen nog kunnen doen toenemen. De raad vraagt dan ook om het effect van deze maatregel te monitoren.

Net zoals in de Rand rond Brussel moet voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs de reële taalachtergrond van de leerlingen die in Brussel wonen, in rekening genomen worden. Een aparte denkoefening over het inschrijvingsbeleid in het Brusselse onderwijs, in dialoog met het Franstalig onderwijs, dringt zich op.

3.1.9 Bezorgdheid over buitengewoon onderwijs

De conceptnota's vermelden niets voor kinderen en jongeren met een verslag voor buitengewoon onderwijs, ongeacht of ze voor gewoon dan wel buitengewoon onderwijs kiezen. Dat is verontrustend.

Kinderen en jongeren met specifieke onderwijsbehoeften die kiezen voor buitengewoon onderwijs, vinden vandaag niet altijd een plaats in een school in de regio die aan hun behoeften beantwoordt. Het aanbod is niet overal afgestemd en er zijn ook capaciteitsproblemen in het buitengewoon onderwijs. Er is dan ook dringend nood aan een regeling. Die mag niet achterblijven.

Voor gewoon onderwijs vraagt de Vlor om in de mogelijkheid te voorzien dat scholen leerlingen met een geattesteerde beperking (IAC) in overcapaciteit kunnen inschrijven.

3.1.10 Bezorgdheid over inschrijving in geval van vechtscheiding

De Vlor is bezorgd over de problematiek van inschrijving van kinderen en jongeren wiens ouders in een vechtscheiding verwickeld zijn, die weliswaar buiten het inschrijvingsdecreet valt. Die problematiek leeft vandaag op vele scholen en dringt door tot op de klasvloer. De Vlor vraagt aan de overheid om dringend te onderzoeken hoe dat vermeden kan worden, ter wille van alle betrokkenen: de kinderen en hun ouders, directies en leerkrachten.

3.2 Knelpunten voor secundair onderwijs

3.2.1 Aanmelden voor een structuuronderdeel moet mogelijk blijven

De nieuwe regelgeving stelt dat scholen die leerlingen willen kunnen weigeren, met aanmelden moeten werken. Het moet echter mogelijk blijven een aanmeldingsprocedure te organiseren voor het structuuronderdeel waarvoor een school capaciteitsproblemen heeft. Voor het eerste leerjaar betekent dit dus dat scholen de mogelijkheid zouden moeten hebben om een aanmeldingsprocedure te organiseren voor het eerste leerjaar A en/of het eerste leerjaar B.

3.2.2 Vroeger starten met inschrijven

De startdatum voor de inschrijvingen in de tweede helft van mei, valt te laat. De inschrijving is het eerste onthaal- en zorgmoment. Er is tijd nodig om dit voor elke leerling kwaliteitsvol in te richten. Starten moet kunnen in de eerste helft van mei. De Vlor stelt daarom voor om niet het paasrapport af te wachten, maar wel te stellen dat het keuzetraject vervolledigd moet zijn vóór de start van de aanmeldingsperiode. Als ouders en leerlingen de mogelijkheid hebben om zowel voor 1A als 1B aan te melden, blijven beide opties open.

3.2.3 Voorrang voor ondervetegenwoordigde groepen inzetten voor sociale mix

Er zijn geen criteria bepaald voor 'ondervetegenwoordigde groepen'. De Vlor vindt dat minimaal bepaald moet worden dat deze mogelijkheid op voorrang enkel ingezet mag worden ter bevordering van sociale mix. Scholen en LOP's zijn het best geplaatst om te bepalen wat dat betekent in de lokale context. Scholen binnen eenzelfde LOP moeten verschillende groepen kunnen definiëren, als daarover een akkoord is binnen het LOP.

Het lokaal bestuur moet het voorstel van een LOP bekrachtigen. De Vlor vraagt dat het decreet heel helder aangeeft wat 'bekrachtigen' betekent. Hij wijst er ook op dat meestal meerdere lokale besturen betrokken zijn. Het is wenselijk dat het lokaal bestuur op z'n minst een motivering moet geven als het niet bekrachtigt.

LOP's moeten deze maatregel gedurende vier jaar monitoren. Zij zijn daarvoor inderdaad het best geplaatst. Centraal gemaakte afspraken over wat de monitoring inhoudt en financiële ondersteuning zijn nodig.

3.2.4 Vragen bij wijziging samenstelling lokale overlegplatforms

In de huidige regelgeving is het in theorie mogelijk dat niet-onderwijspartners in de meerderheid zijn ten opzichte van de onderwijspartners in een LOP voor secundair onderwijs. In praktijk is dat echter zelden het geval. Het maximale aantal niet-onderwijspartners wordt nu op tien gelegd, een aantal dat nu zelden gehaald wordt. De Vlor vraagt zich daarom af waarin de noodzaak dan bestaat om van het recht op lidmaatschap van etnisch-culturele minderheden en verenigingen waar armen het woord nemen, een gunst te maken via aanduiding door de andere leden. Tegelijk wordt immers wel van deze verenigingen gevraagd dat zij een actieve rol opnemen in toeleiden en ondersteunen van kwetsbare ouders, ook voor aanmelden en inschrijven.

De vertegenwoordiger van de lokale besturen wordt stemgerechtigd in plaats van adviserend lid en kan voortaan ook de voorzittersrol opnemen.

De lokale besturen hebben een gemengde rol als regisseur van het hele onderwijsaanbod in hun stad of gemeente enerzijds en onderwijsverstrekker van het officieel gesubsidieerd onderwijs

anderzijds. Die rol moet eerst uitgeklaard worden. De vertegenwoordiger in het LOP is niet de aangewezen persoon om de voorzittersrol op te nemen.²

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
voorzitter

² OVSG, POV en KOOGO formuleren hierbij een minderheidsstandpunt: 'Er zijn heel wat beleidsdomeinen waarin de gemeente zowel de rol van actor als die van regisseur opneemt. Beide rollen zijn complementair en kunnen perfect onafhankelijk van elkaar worden gespeeld. Gemeenten die een sterke actor zijn in het onderwijs, zijn goede regisseurs voor flankerend onderwijsbeleid. De gemeente moet immers als regisseur goed op de hoogte zijn en blijven van de ontwikkelingen op inhoudelijk en regelgevend vlak in het beleidsdomein Onderwijs. Dit veronderstelt kennis, middelen en doorzettingsmacht. Want regie voeren is veel meer dan subsidiëren of coördineren: het is de andere onderwijspartners mee betrekken en verantwoordelijkheid laten nemen in het beleid dat de gemeente wenst te voeren in diverse belendende beleidsdomeinen. Dit beleid wordt door de beleidsvoerders uitgezet in het meerjarenplan. Alleen maar voordelen geven zonder hieraan beleidsdoelstellingen te koppelen, is een zwakke vorm van regie.'